

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN OXFAM-SOLIDARITEIT
JULI-AUGUSTUS-SEPTEMBER 2007 • NUMMER 8

Oxfam & Partners

Recht op voedsel

- Zomercampagne melk
- Peul-vrouwen in Burkina Faso
- Boerenmarkt in Nicaragua
- Vorming boeren in Oost-Timor

Een andere wereld.
We staan er op!

beste lezer(es)

Vindt u het ook zo schokkend dat zoveel mensen nog steeds honger lijden? Onze wetenschap en technologie zorgen ervoor dat de landbouw voldoende produceert om 12 miljard mensen te voeden. Maar het voedsel wordt zo ongelijk verdeeld dat we in het Noorden te kampen hebben met een obesitasplaaag en ongezond dikke mensen, terwijl er wereldwijd 10 tot 15 miljoen mensen sterven aan ondervoeding. Elke vijf seconden sterft een kind van honger, dat is toch onaanvaardbaar?

De ongelijke verdeling wordt in de hand gewerkt door het landbouwbeleid van de Wereldhandelsorganisatie, de Europese Unie en internationale economische instanties. Daarom eisen wij een ander economisch en landbouwbeleid. Een beleid ten dienste van de mensen, niet ten koste van.

Hoe cynisch is het dat net boeren het wereldwijd moeilijk hebben? Meer dan 70% van de extreme armoede is te vinden in het landbouwmilieu. De mensen die voedsel produceren, lijden zelf honger! De oorzaken liggen bij een gebrekkige infrastructuur en milieuproblemen, maar vooral bij het feit dat zoveel boeren hun producten niet meer verkocht krijgen. De geglobaliseerde voedselmarkt en gesubsidieerde dumping verstikken miljoenen kleine boeren in het Zuiden, maar ook in het Noorden.

Samen met de hele Oxfam International-familie pleiten wij bij de overheidsinstanties voor een eerlijker landbouwbeleid. Een beleid op maat van voedselproducenten en consumenten, niet ten gunste van de agro-industrie die voedsel alleen maar als een bron van winst ziet.

Voedsel is niet zomaar een economisch product. Voedsel is een basisrecht!

*Stefaan Declercq
Algemeen Secretaris
Oxfam-Solidariteit*

Voedsel versus Brandstof

Berichten over stijgende voedselprijzen volgen elkaar op. Tarwe, gerst, plantaardige olie, melk en andere grondstoffen worden steeds duurder. Een van de genoemde oorzaken is de opkomst van biobrandstoffen. Voedsel versus biobrandstof, een debat om te volgen.

Op het Wereldforum voor Voedselsoevereiniteit in Mali spraken vertegenwoordigers van sociale en boerenbewegingen zich al uit tegen de 'groene woestijnen' van de industriële monocultuur voor biobrandstoffen en andere plantages. Lees de volledige **Verklaring van Nyéléni** op www.oxfamsol.be.

Campagne Oxfam geslaagd: Starbucks en Ethiopie ondertekenen overeenkomst.

Starbucks, 's werelds grootste uitbater van koffieshops, en de regering van Ethiopië ondertekenden op 20 juni een akkoord dat een einde maakt aan hun geschil rond het handelsmerk van Ethiopische koffie. Het akkoord laat

Ethiopische boeren toe een eerlijker deel te ontvangen van de inkomsten die hun wereldvermaarde koffiemerken Sidamo, Harrar en Yirgacheffe genereren. Een wereld van verschil voor de koffieboeren en hun gezinnen.

Bijna drie jaar geleden liet de Ethiopische koffiesector de namen van haar kwaliteitskoffiemerken registreren in verschillende landen. Starbucks weigerde echter de patenten te erkennen. Daarom startte Oxfam International samen met de Ethiopische koffieproducenten een media- en publiekscampagne op. Meer dan 96.000 mensen ondertekenden de petitie, de druk op Starbucks was zeer groot. Het akkoord tussen beide partijen is dan ook een mooi bewijs van de macht van consumenten om de wereld te veranderen.

www.maketradeair.org

actua

Novartis verliest: overwinning voor de volksgezondheid

Op 6 augustus verwierp het Indiase Hoogerechtshof de klacht van farmareus Novartis tegen de Indiase staat. India had een patentaanvraag voor het kankermedicijn Glivec verworpen, waarop Novartis die beslissing in vraag stelde, net zoals de patentwet waarop de beslissing gebaseerd was. Oxfam en Artsen Zonder Grenzen startten een grote lobby- en publiekscampagne op, want India heeft het recht om de volksgezondheid voorrang te geven op de winst van farmamultinationals. Dankzij de uitspraak kan India generische medicijnen blijven produceren en blijven miljoenen arme patiënten overal ter wereld toegang hebben tot generische medicijnen tegen kanker, hiv/aids, diabetes en andere ziekten.

Lees meer op www.oxfamsol.be

Festivalgangers steunen boerenlandbouw

Bent u deze zomer de vrijwilligers van onze melkcampagne tegen het lijf gelopen? Vergezeld van Oxfam's campagnekoe Leila hebben ze duizenden festivalgangers in heel het land bewust gemaakt van de problemen van de familiale landbouw in Noord en Zuid. Al meer dan 20.000 mensen ondertekenden onze petitie 'Stop de koehandel met melk' die een ander landbouwbeleid eist. Omdat voedsel produceren van levensbelang is.

Onze petitie is gericht aan de Belgische regering en vraagt:

- dat België er bij de EU voor pleit om in haar onderhandelingen met de ACP-landen plaats te laten voor de bescherming van landbouwproducten zoals melk;
- dat België pleit voor een melkbeleid dat de melkproductie onder controle houdt. Geen overschotten, geen dumping. Wel eerlijke prijzen en respect voor het milieu;
- dat België haar budget voor ontwikkelingssamenwerking verhoogt, vooral het deel voor landbouw. Deze sector is essentieel in de ontwikkeling van landen in het Zuiden.

Meer weten: www.oxfamsol.be/melk

partners &

Voedsel kweken is makkelijker dan de oogst verkopen

Over heel de wereld hebben boeren het moeilijk. Zowel in het Noorden als in het Zuiden verdwijnt de familiale landbouw zien-derogen. Onder druk van de agro-industrie en een onrechtvaardig landbouwbeleid hebben vele kleine boeren het moeilijk om de touwtjes aan elkaar te knopen. Ze kunnen maar moeilijk concurreren met –vaak gesubsidieerde– importproducten en krijgen hun producten niet verkocht aan een redelijke prijs.

Natuurlijk zijn er nog tal van andere problemen voor de landbouwers in het Zuiden: gebrek aan water, gebrek aan land, milieuproblemen, gebrek aan kredieten en te weinig degelijke infrastructuur. Een van de meest pijnlijke problemen is toch dat zoveel boeren hun producten niet goed verkocht krijgen. Ze halen – soms met bloed, zweet en tranen – een oogst binnen, maar worden dan geconfronteerd met goedkope import of zwakke prijzen op de wereldmarkt.

Daarom werken veel van onze partners aan de vermarkting van landbouwproducten. Fairtrade is niet enkel een verhaal van handel tussen Zuid en Noord. Ook op hun lokale markten moeten boeren in het Zuiden een eerlijke kans krijgen. Daarvoor moet het landbouwbeleid lokaal en internationaal kansen scheppen en bescherming bieden.

Ook moeten boeren zelf kunnen inspelen op vraag en aanbod. Onze partners helpen daarbij op diverse manieren.

projecten

Burkina Faso

Zonder melk kunnen we niet overleven

In Burkina Faso is de melkproductie van kapitaal belang voor een groot deel van de bevolking. Met name voor de Peul-vrouwen, want hun inkomsten hangen grotendeels af van de melkverkoop.

Traditioneel zijn de Peul nomaden en leven ze van de veeteelt. Daardoor hebben de vrouwen geen ander voedsel te verhandelen dan melk. Ze moeten echter opboksen tegen de concurrentie van goedkoop, want gesubsidieerd, Europees melkpoeder. Dat is vrijwel onmogelijk. Daarom helpt onze partner **Potal Djama** de Peul-vrouwen een meerwaarde te creëren door gepasteuriseerde melk en yoghurt te produceren.

Acties & feiten

- Potal Djama mobiliseerde een basisgroep van 50 vrouwen. Als de basisgroep succes heeft, zal hun voorbeeld zeker gevolgd worden door andere Peul-vrouwen.
- In 2002 werd een minmelkerij opgericht waar yoghurt en gepasteuriseerde melk gemaakt wordt.
- De minmelkerij moet ook opboksen tegen de concurrentie van producten gemaakt van goedkoop Europees melkpoeder. De winstmarges moeten laag blijven om de yoghurt en de melk te kunnen verkopen.
- Samen met de Boerenfederatie van Faso lobbyen de veeteelsters bij de overheid. In december demonstreerden ze tegen de invoer van het melkpoeder.

Getuigenis

Korotoumou Gariko, verantwoordelijke Potal Djama:

“De minister en de beleidsmakers nemen hun besluiten terwijl ze comfortabel in hun bureau zitten, maar ze kennen de situatie op het terrein niet.

Een koe in Burkina Faso produceert dagelijks 3 liter melk, een Europese koe misschien 10 keer zoveel. En toch zouden wij moeten concurreren op dezelfde wereldmarkt? Dat is toch niet realistisch, zonder bescherming van de landbouw kunnen wij niet overleven.”

Achtergrond

Op melkpoeder moet maar 5% taks betaald worden bij import in Burkina Faso. Dat is veel te weinig om de lokale melksector te kunnen beschermen. Om de Burkinese economie te kunnen ontwikkelen, is bescherming van de lokale markt cruciaal, en importtaksen zijn daartoe het belangrijkste middel. Maar in plaats van de lokale markten te ondersteunen, zet de Europese Unie de Afrikaanse landen onder druk om importtaksen volledig te bannen.

Meer weten: www.oxfamsol.be

Oost-Timor

Boeren helpen bij de ontwikkeling van de landbouw

Oost-Timor is een klein land, dat pas in 2002 onafhankelijk werd van Indonesië. 80% van de bevolking leeft van de landbouw, ze telen vooral rijst in monocultuur. De boeren zijn erg afhankelijk van de internationale prijs voor rijst en kunnen moeilijk of niet concurreren met goedkopere importrijst.

Onze partner **ETADEP** (East Timorese Association for Development and Policy) helpt de boeren om op duurzame wijze nieuwe gewassen te verbouwen die ze wél kunnen verkopen.

Acties & feiten

- ETADEP is actief in drie districten. Ze trekken naar dorpen waar ze aan een aantal boeren een opleiding geven. Die boeren geven op hun beurt de opleiding door binnen hun dorp.
- De opleiding gaat vooral over landbouwtechnieken en over het telen van nieuwe gewassen op duurzame wijze (gebruik van compost, verschillende gewassen kweken, efficiënt werken,...). Respect voor het milieu is belangrijk, want de monocultuur van rijst leidt tot veel milieuschade en de verschraving van de grond.
- Ook het verhogen van inkomsten komt aan bod, zo wordt de verkoop van verwerkte producten (zoals fruitsap en brood in plaats van fruit en graan) aangemoedigd. Bovendien gaat er ruime aandacht naar goed financieel beheer.
- ETADEP stuurt ook iemand uit om de boeren op de velden concrete, praktische tips te geven.

- De opleiding en de opvolging zorgen voor een stijging van de productie en van de inkomsten met maar liefst 40%.

De opbrengst van maïs bijvoorbeeld is gestegen met 60%! Men is ook begonnen met de kweek van groenten, dat zorgt voor een meer gevarieerde voeding.

Illustratie

Een opleiding over de bescherming van gewassen tegen ziektes, insecten en knaagdieren kost 27,50 euro per persoon (incl. loon, materiaal, verplaatsings- en andere kosten)

Achtergrond

ETADEP is een actief lid van HASATIL, een lokaal netwerk dat ijvert voor duurzame landbouw. Ze overleggen met het ministerie van Landbouw over het beleid en behartigen de belangen van kleine boeren. Niet eenvoudig in een klein land dat nog maar pas een staatsstructuur probeert op te zetten. Er zijn trouwens nog steeds soldaten en politie van de VN aanwezig om de orde te handhaven. Eerder dit jaar waren er vrije parlements- en presidentsverkiezingen. Oost-Timor is een klein land dat zichzelf in sneltempo heruitvindt, en daarbij onze steun verdient.

Nicaragua

Boerinnen: van alle markten thuis

Er is iets grondig mis met de landbouwmarkt in Nicaragua. De boeren krijgen een te lage prijs voor hun producten, vaak lager dan de productie-kosten. De consumenten kunnen vaak de hoge prijzen voor vers, lokaal voedsel niet betalen.

Het probleem ligt bij de tussenhandelaren, die de landbouwproducten zo goedkoop mogelijk opkopen en duur verkopen aan de klanten. De vrouwencoöperatie 'Mujer ejemplar' (voorbeeldvrouwen) vond een oplossing: ze hebben een boerenmarkt opgestart waar ze rechtstreeks aan de klanten kunnen verkopen. Zo kunnen ze zelf de prijs van hun producten bepalen. Zo hebben ze tenminste een verkooppunt, al blijft het moeilijk om te concurreren tegen importproducten, zoals groenten uit Costa Rica, kaas uit El Salvador of maïsbloem uit de Verenigde Staten.

opslagplaats waar we de bonen tijdelijk kunnen bewaren. Dankzij de (kleine) winst van de coöperatie, hebben we nu al een vloer van cement kunnen leggen in onze verkoopplaats."

En in de toekomst? "Doorgaan, altijd vooruit. We mogen de centen die we geïnvesteerd hebben niet verliezen. In Nicaragua komen de vrouwen vaak op de tweede plaats. Het mooiste is dat we nu een plek hebben gecreëerd waar vrouwen hun producten kunnen verkopen aan eerlijke voorwaarden."

Acties & feiten

- De vrouwen van de coöperatie hebben eerst een analyse gemaakt van de potentiële klanten in hun gemeente, om te weten wat hun behoeftes zijn zodat ze hun productie konden aanpassen. De verkoopcijfers zijn nog laag, maar de resultaten zijn bemoedigend.
- De landbouw moet meer diversifiëren. Als iedereen dezelfde producten aanbiedt, is het aanbod groter dan de vraag en blijven de prijzen laag.
- Er is een goede samenwerking met lokale overheden. Zij steunen de nieuwe initiatieven, zorgen voor begeleiding waar nodig en maken bovendien reclame bij de gemeente, scholen, enz.

Getuigenis

Blanquita Landero Betanco, voorzitter van Mujer ejemplar:

"We verkopen vooral fruit en groenten: tomaten, pepers, yuca, zwarte bonen,... We hebben een

Achtergrond

Ook in Nicaragua winkelen de mensen graag aan lage prijzen. Bij de lokale discountverkoper PALI zijn de producten goedkoper dan op de boerenmarkt. Ook al zijn vele mensen arm, toch is het belangrijk om hen bewust te maken van het probleem en hen aan te zetten om lokale producten te kopen. Dat is gezonder voor de consument en beter voor de boer, maar op lange termijn ook gunstiger voor de lokale economie.

Meer weten: www.oxfamsol.be

Werven en werken voor Oxfam-Solidariteit

"Ik was op zoek een job die echt nuttig is. Als werver sta je letterlijk op straat, voer je gesprekken met allerlei mensen. Je praat over de zorgen en problemen van onze maatschappij, maar ook over de oplossingen ervoor. Mensen overtuigen om de acties van Oxfam-Solidariteit te steunen en zo bij te dragen aan de toekomst, lijkt me de beste manier om mijn kwaliteiten ten dienste van de gemeenschap te

Ook zin om te werven voor Oxfam-Solidariteit ? Laat het ons weten via fundraising@oxfamsol.be

Benefietspektakel Cirque du Soleil

Er zijn nog plaatsen beschikbaar voor de benefietvoorstelling van

Varekai op zaterdag 8 december te Antwerpen.

Meer info: www.oxfamsol.be of tel. 02 501 67 64.

Solidaire schoolagenda 2007-2008

De meest flitsende schoolagenda van de klas. Overzichtelijk, compact en vol nuttige adressen. Elke dag solidair voor slechts € 7,95.

Verkrijgbaar in de Oxfam-Wereldwinkels en in de betere boekhandel. Meer info: www.solidariteitsfonds.be of info@solidariteitsfonds.be.

Kalender 2008

Nu al beschikbaar: prachtige foto's rond het thema "Samen op de foto", samengesteld door Tineke D'haese. Verkrijgbaar in de winkels van Oxfam-Solidariteit en Oxfam-Wereldwinkels en online op www.oxfamsol.be.

Globo

Ons huismagazine Globo gaat in september over het thema wapens en ontwikkeling. Vraag uw gratis exemplaar aan via fundraising@oxfamsol.be of via tel. 02 501 67 64.

Solidariteitsobligaties

Een ethische belegging waarmee u investeert in de werking van Oxfam-Solidariteit. Om de kosten aan onze infrastructuur te verlichten, bieden we in samenwerking met Triodos-Bank een nieuwe reeks obligatieleningen aan van € 500 per stuk. Meer info over deze verantwoorde investering? E-mail petra.vanwysberghe@oxfamsol.be of bel 02 501 67 06.

bedankt!

- One day for another world op de Gentse Feesten (17 juli) werd georganiseerd door Comm'sa, Frans Brood Productions, Les Ballets C. de la B. en Trefpunt vzw in samenwerking met Oxfam-Solidariteit.
- Dank aan de mensen die een legaat schonken aan Oxfam-Solidariteit. Ludwig Bing, Yvonne Lariviere, Nelly Deherdt, Jeanne Warzée en Rosa Jordens zorgden in hun testament voor een nalatenschap voor een betere wereld.
- Hartelijk dank aan iedereen die dit voorjaar de moeite nam te antwoorden op de vragenlijst over onze communicatie. We kregen meer dan 1.300 antwoorden. U toonde zich massaal tevreden over onze communicatie en in het bijzonder over Oxfam&Partners. We gaan dus verder op dezelfde weg. Hebt u nog vragen over onze publicaties? Of suggesties om Oxfam&Partners te verbeteren? Geef ze door via fundraising@oxfamsol.be of via tel. 02 501 67 64.